

A bírálóbizottság értékelése

Dr. Kurdi Mária *Representations of Gender and Female Subjectivity in Contemporary Irish Drama by Women* („A társadalmi nem és a női szubjektivitás ábrázolásai kortárs ír nőszírók drámáiban”) c. akadémiai doktori értekezésében (megjelent könyvformában: Lewiston – Queenston – Lampeter: The Edwin Mellen Press, 2010) 13 – illetve egy társszerzőség révén 14 – huszadik századi ír drámaírónő 20 színdarabját elemzi az értekezés címében indikált szempontok alapján. Ehhez a kortársi feminista megközelítésmódok és a posztkolonializmus-elméletek tételeinek összekapcsolásában talál elméleti keretet és ihletést. A munka fejezetei meghatározott szempontok és témakörök mentén szerveződnek: (i) az „ősanyák”, az un. Ír Irodalmi Újjászületés női drámaszerzői, Lady Gregory és Terese Deevy; (ii) tematikus fejezet, főként a test jelentésének változásaival foglalkozik a feminista színházban; (iii) témája a *gender*performativitás; (iv) a karakterdinamikát vizsgálja; (v-vi) az ötödik és hatodik fejezet drámatechnikai fókuszú: a narrációval és a szövegköziség változataival foglalkozik; (vii) végül a hetedik fejezet a női tér tapasztalásának drámai alakzatait mutatja be. Az értekezés mind a hét összefüggésben alkotó megállapításokat tesz, és új ismeretekkel bővíti a témakörökre – illetve a tárgyalt drámai művekre – vonatkozó tudásunkat.

Az értekezés bírálói – alapvetően igen pozitív végkicsengésű – bírálataikban több kritikai megjegyzést is tettek, illetve felhívták a figyelmet az értekezés egyes vitatható vagy nem teljesen megnyugtató módon kidolgozott pontjaira. Ezek közé a következők tartoznak: 1. nem eléggé explicit, illetve koherens az elméleti keret kifejtése. 2. a reprezentációval, a performanciával és a performativitással kapcsolatos distinkciók hiánya, illetve kifejtetlensége. 3. a szövegköziség, az adaptáció, az appropriáció, a mítoszi párhuzamok és a palimpszesztus-technika fogalmainak „finomhangolása” nem kellő mértékű, 4. az esztétikai értékelés szempontjai háttérbe szorulnak az egyes színművek elemzésében, és 5. a feminista megközelítésmód és a posztkoloniális elmélet ideologikus jellege reflektálatlanul marad.

Kritikai észrevételeikkel együtt az értekezés bírálói egymással teljes egyetértésben hangsúlyozták a munka úttörő jellegét, a benne megtestesülő anyagfeltárás és értelmezői munka harmonikus arányát, s mindhárman fontos új eredményeket hozó tudományos teljesítményként értékelték dr. Kurdi Mária munkáját. Hangsúlyozták továbbá, hogy a disszertáció jelentős hozzájárulás a nemzetközi és hazai irlandisztikához, s tanulságaival a tágabb irodalomelméleti-irodalomtörténeti kutatások számára is van fontos mondanivalója. Tudományos eredményei közül feltétlenül ki kell emelni az értekezés „nagytezését”, a koloniális narratíva, a nemzeti narratíva és a *gender*narratíva párhuzamba állítását, illetve elméletileg igen termékeny ötvözésüket a tárgyalt ír irodalmi-kulturális jelenségkör megvilágításában. Ugyanígy a munka fontos szakmai eredményei közé számít az anyagfeltárás gazdagsága, az elemzések árnyaltsága, a kánon tágítása, valamint az irodalmi és színháztudományi dráma-megközelítések sikeres koordinálása.

Mindhárom bíráló fenntartások nélkül javasolta az akadémiai doktori cím odaítélését dr. Kurdi Máriának. Ennek, valamint a jegyzőkönyvben az értekezés vitájáról fentebb rögzítettek alapján a Bizottság az „MTA doktora” cím odaítélését egyhangúlag támogatja.